

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - В А Р Н А
ЦЕНТЪР ЗА МАГИСТЪРСКО ОБУЧЕНИЕ
КАТЕДРА „УПРАВЛЕНИЕ И АДМИНИСТРАЦИЯ“

УТВЪРЖДАВАМ:

Ректор:

(Проф. д-р Пл. Илиев)

У Ч Е Б Н А   П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: “УПРАВЛЕНСКИ КОНТРОЛНИ СИСТЕМИ”;

ЗА СПЕЦ: „Мениджмънт на организациите“; ОКС „магистър“

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 5; СЕМЕСТЪР: 10;

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 180 ч.; в т.ч. аудиторна 45 ч.

КРЕДИТИ: 6

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО (часове)</i>	<i>СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ:		
т. ч.		
• ЛЕКЦИИ	30	2
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	15	1
ИЗВЪН-АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	135	-

Изготвили програмата:

1. ....
(Анастасия Станчева, проф д-р)

2. ....
(Веселина Максимова, гл. ас. д-р)

Ръководител катедра: .....
„Управление и администрация“ (Добрин Добрев, доц д-р)

I. АНОТАЦИЯ

Управленският контрол е неизменна потребност в работата на всяка фирма. Класическата концепция разглежда контрола като “проверка на станалото във фирмата”. При това, доминиращо е мястото на финансовия контрол. В настоящата учебна дисциплина се прокарва тезата за разширен обхват на контрола, от една страна, към стратегическия хоризонт на управлението, а от друга – към също толкова важни области на контрол като взаимоотношенията на фирмата с потребителите, конкурентна позиция на фирмата, вътрешно производствено, организационно и квалификационно състояние.

Целта на курса е да предложи на студентите интегрална картина вътрешния строеж на управленската контролна система и на връзките ѝ с другите елементи на фирмата.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

No. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СЗ	ЛУ
ТЕМА 1. СЪЩНОСТ НА УПРАВЛЕНСКИЯ КОНТРОЛ		3	1	
1.1	Развитие на концепциите за контрол.			
1.2	Собственост и контрол			
1.3	Власт и контрол, права за контролиране			
1.4	Ефективност на бизнеса и контрол			
ТЕМА 2. ВИДОВЕ КОНТРОЛ		6	2	
2.1	Формален и неформален контрол			
2.2	Икономически и социален контрол			
2.3	Външен и вътрешен контрол			
2.4	Контрол върху резултати от стопанската дейност и наблюдение върху условията за извършване на стопанска дейност			
2.5	Превантивен и последващ контрол			
2.6	Оперативен, средносрочен и стратегически контрол			
2.7	Контрол върху елементите на стопанската дейност – контрол върху ресурсите, производствения процес и продажбите и други			
ТЕМА 3. ПОДХОДИ ЗА КОНТРОЛИРАНЕ		3	1	
3.1	“Бюрократична” контролна система			
3.2	Контрол чрез пазарни механизми			
3.3	Социален контрол			
3.4	Национално законодателство и фирмена контролна дейност			
ТЕМА 4. ИЗМЕРВАНЕ НА ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА ФИРМЕНАТА ДЕЙНОСТ		6	4	
4.1	Система от ключови индикатори за резултатите от фирмената дейност - Финансов показатели - Не-финансови показатели			
4.2	Взаимовръзки между ключовите индикатори			
4.3	Превантивен и последващ контрол			
ТЕМА 5. СТРАТЕГИЧЕСКО УПРАВЛЕНИЕ НА ФИРМАТА И КОНТРОЛ		6	4	
5.1	Приложима концепция за стратегията и контрол			

5.2	Модел на Нортън и Каплан за връзката “стратегия – контрол”			
ТЕМА 6. МЕХАНИЗМИ ЗА КОНТРОЛ		6	3	
6.1	Организация на контролната дейност			
6.2	Съдържание на информационната система			
6.3	Методи за набиране на първична информация			
6.4	Методи за обработка на информация			
6.5	Използване на резултатите от контрола			
6.6	Контрол и растеж на фирмата			
6.7	Контрол и преориентация			
	Общо:	30	15	

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ:

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриален (текущ) контрол		
1.1.	Писмено решаване на казуси	4	40
1.2.	Курсова работа	1	40
1.3.			
1.4.			
Общо за семестриален контрол:		5	80
2.	Сесиен (краен) контрол		
2.1.	Изпит (тест)	1	55
Общо за сесиен контрол:		1	55
Общо за всички форми на контрол:			135

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Дракър П., Ефективното управление, Класика и стил, С., 2002
2. Каплан Р., Нортън Д., Балансирана система от показатели за ефективност, 2005
3. Каплан Р., Нортън Д., Стратегически карти, 2006
4. Нийли А., Перспективи за развитие на бизнеса: Измерване на показателите за състоянието на вашия бизнес, Класика и стил, С., 2001

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Business Performance Measurement and Management: New Contexts, Themes and Challenges, Editor Dr. Paolo Taticchi, Springer, Springer-Verlag Berlin Heidelberg 2010
2. Davis P. S., Pett T.L., Measuring Organizational Efficiency and Effectiveness, Journal of Management Research, 2002, 2
3. Eisenhardt K. M., Control: Organizational and Economic Approaches, Management Science, 1985, 2
4. Epsein M.J., and Manzoni J. F., The Balanced Scorecard and Tableau de Bord: a Global Perspective on Translating Strategy into Action, INSEAD, 1997 / 63
5. High Performance Organizations, The Boston Consulting Group, 2011
6. Kaplan R. S., Norton D. P., Using the Balances Scorecard as a Strategic Management System, Harvard Business Review, 1996, 1
7. Kennerley M., Neely A., Measuring performance in a changing business environment International Journal of Operations & Production Management, 2003, 2
8. Kennerley M., Neely A., A framework of the factors affecting the evolution of performance measurement systems, International Journal of Operations & Production Management, 2002, 11
9. Neely A, Gregory M. and Ken Platts, Performance measurement system design, International Journal of Operations & Production Management, 1995, 4
10. Otley D et al., Research in Management Control: an Overview of its Development, British Journal of Management, 1995, Special Issue

11. Christopher D. Ittner et al, Performance, Compensation, and the Balanced Scorecard, The Wharton School, The University of Pennsylvania, 1, 1998
12. Simons R., Controlling in the Age of Empowerment, Harvard Business Review, 1995, 2
13. Simons R, Performance Measurement & Control Systems for Implementing Strategy; contributors A. Davila, R. Kaplan, Prentice-Hall, 1999
14. Technology, Organization and Competitiveness, Oxford University Press, 1998

и други